

Ese de trei ori in sepmenea: Mercuri-a,
Vineri-a si Dominec'a, candu o oda in-
triga, candu numai diumatate, adica dupa
momentulu imprejurilor.

Pretul de prenumeratane:

pentru Austria:	8 fl. v. a.
n diumatate de anu	4 n n n
n patraru	2 n n n
pentru Romani-a si strainetate:	
pe anu intregu	16 fl. v. a.
n diumatate de anu	8 n n n
n patraru	4 n n n

ALBINA

Viena 26 aug./7 sept. 1867.

Corespondintia nostra din Aradu, reprodusa aci mai la vale, contine decisiunea acelui comitat, de a sprinii la ministeriu propusetiunea comitatului zarandanu, ca emisele acelei nalte autoritati politice adresate municipielor romane se fie compuse si in limb'a romana.

Resultatulu acest'a de la Aradu e primulu eluptatu de romani in alianta cu partitele politice magiare anti-deákiane. Se speramu ca nu va lipsi a face cele mai bune impressiuni a supra romanilor si magiarilor, pentru a se convinge ambele parti ca mai esiste cate unu medlocu pentru multiamirea natiunalitatilor si intemeiarea fratietai, fora ca se similiti a perde totu timpulu intru incercari de a vindecă ochii partitei deákiane cele degiā orbite de noroculu ce-i suride in nou'a situatiune politica. —

Deputatiunile diumatilor de imperiu nu s'au potutu inca invoi. Pentru a nu perde atata timpu, si pentru a nu se desface fora veri unu resultat, s'a facutu din partea ungurésca propunerea ca atatu cuota Ungariei catu si sum'a ce se vine Ungariei din interesele detorilor de statu, ambe acestea se se statoresca deocamdata numai pre unu anu, adeca pre anulu 1868, ca astfelu bugetu se pote fi constitutiunalu. Era in anulu venitoriu se vor intruni apoi de-nou pentru statorirea definitiva.

Nu potemu sci ce vor dice nemtii la aceasta propusetiune. E probabile ca inu se vor invoi, conchidiendu din combinatiunile ce le facu organele loru de publicitate. Acestea demustra ca amenara nu pote fi favorabile pentru tierile germano-slave, caci daca in statorirea provisoria s'ar concede Ungariei o suma urmica, acésta ar prejudică statorirei definitive, era daca sum'a concesa ar fi tocmai drépta, atunci nu esiste causa de ce statorirea se nu fie definitiva. Catra acésta nemtii credu cumca senatulu imperialu nu s'a pronunciato inca despre primirea proiectului (de 67) cu delegatiuni pentru pertratarea afacerilor comune, si delegatiunile de astadi sunt emise numai casf din invoie provisoria, deci daca unguri nu vor impacarea, nemtii ii potu ataca in proiectulu de delegatiuni.

Ori cum se fie acésta amenintare, unguri se credu in pusetiunea de a dice: „Nu potemu accepta,“ — precum diceau nemtii nainte de trei ani. —

Amu amintitu cumca bar. Rauch locutiente de banu alu Croatiu a conchiamatu pre toti comitti supremi la conferinta in care s'a desbatutu cestiu a conchiamarii dietei croate. Pre candu erau pentru conchiamarea catu mai durunda, altii erau de parerea ca trebucu se preméraga negotiatiunile private si partita natiunala. Dupa multe pri-puri in diferite laturi, unionistii perdura sperantia d'a reesi. Asie precepemu unu telegramu de astadi in „Pr.“ „Proiectul pentru conchiamarea dietei a catu cu totulu, si anessiunea la Ungaria se va intempla pre cale administrativa, precum s'a si inceputu cu oficiolate finantiale.“ — Altu telegramu in „Deb.“ de astadi, marturesce ca comitti supremi Pejacevici si Bogovici, instalati de curundu, si-an datu demissiunea in urmarea conferintiei avute cu br. Rauch. Inca una dovēda ca unionistii nu potu castigā aderinti. — „Novi Pozor“ se esprime si mai chiaru: „Croatii si serbii in regatulu triunitu sunt atati de superati prin faptele ce le indeplinescu in Croatisa instrumintele regimului magiaru, catu acum degiā abiē se pote vorbi despre o unione a regatului triunitu cu Ungaria.“ — Observāmu ca partit'a unionista n'are programu, au nu cutedia a-lu spune. —

Moustier ministrul de externe alu Franciei a indreptatu unu circularu catru representantii Franciei in strainetate, demustrandu ca convenirea de la Salzburg a fostu pentru ca Napoleone se-si esprime condurarea. De cestiuni politice a fostu vorba, dar nu de combinatiuni cari n'ar fi justificate de starea actuala. Cu alte cuvinte, Moustier spune pre lungu totu cele ce le-au spusu oficiosele francesci si austriace. —

In dilele trecute Sultanulu a trimis u pre unu Pasja la Crimea se salute pre Tiarulu carele petrece acolo. Acum la Constantinopole — precum spune telegramulu — se ascēpta visita marelui principu Mihaiu Nicolaevici guvernatului de Caucasu. Pre candu se petrecu aceste semne de amicetia, „Invalidulu rusescu“ vorbesce despre rescol'a din Bulgaria dicendu: Ca Bulgaria se-si pote castigā libertatea, trebuie ca totu poporale slavice de mediadi se li fie de ajutoriu.

Inca o data cau'sa natiunalitatilor fatia cu „M. Ország.“

II.

(a M) Continuandu firulu discusiunilor nostre a supr'a acestei cause, avemu se observāmu mai nainte de totu, ca „M. O.“ se pare a nu-si fi castigatu precepere chiara in catu pentru esint'a drepturilor fundamentale. Deci trebuie se ni limpediu catu mai multu conceptulu despre acésta esintia.

Totu dreptulu fundamentalu cuprinde atributele naturale, ca e — neconditunatu, neinstrainaveru si prin urmare neprescriptibili. Dreptulu fundamentalu ca dreptu neconditunatu, in contrastu cu drepturile castigate seu asiē-dise ipotetic, nu presupune unu actu de invoie din partea subiectului seu de dreptu. „Dreptulu“ — dice pré bine unu ilustru autoru — „e pentru viētia, — primulu conceputu de viētia, ce se manifesta intr'o individualitate omenesca, aduce totu o data cu sine in lume dreptuluce-lusutesce si inainta nencetatu in desvoltatiunea sa. Fetulu in pantecele mamei are din momentulu conceperei sale numai de-catu drepturi, ale caror'a titlu nu jace in vointia, pre carea neci ca o pote manifesta, ci in principiulu care i-a datu viētia, va se dica: in neconditunabilitatea drepturilor fundamentale.“ Acésta

neconditunabilitate e si recunoscuta de tota legalatiunea moderna. Acésta dovedește nu numai ca s'a imprumutatu din legile vechi cunoscut'a sentintia: „nasciturus pro jam nato habetur“ etc., ci si acea positivitate, ca neci un'a din legalatiunile moderne n'au facutu dependinte recunoscerea legala seu scutulu legalu pentru drepturile fundamentale, precum sunt d. e. libertatea personala, libertatea consciintiei, presei, seu cea politica — de la ore care-va manifestatiune a voii poporului. Nu escepemu neci pre insa-si legalatiunea Ungariei; pentru ca nu e cunoscutu, ca in care-va adunare comunala seu congregatiune generala se se fie votatu candu-va, cumca concernintii — se se folosescia seu ba de scutulu statului si pentru sine in privint'a unui seu altui dreptu fundamentalu, pre catu acela a aflatu in legalatiunea nostra recunoscere? Afara de acésta neci intr'o constitutiune moderna, neci in insa-si cea ungurésca nu se afla vr'o despuse-tiune, ca comunele seu municipalitatile, seu individii singulari dupa ce au ajunsu in maiorenitate, se aiba a face astu-fel de dechiaratiuni formale de voi'a loru, a caror'a maioritate apoi ar decide din tempu in tempu despre sorte de drepturi fundamentale. O astu-fel de disputatiune inse, daunosa in aplicarea ei practica si adese nemicitória de drepturi fundamentale — ar fi in resultatulu consecintelor sale teori'a, ce o profeséza sub-comisiunea dietei unguresci si „M. O.“ in privint'a drepturilor innascute ale natiunalitatilor nemagiare, candu facu dependinte scutulu legilor pentru aceste drepturi innascute de la o manifestatiune a voii, in contrastu completu cu legalatiunea de pana acum fatia cu natiunalitatea magiara. Vedem — deci, ca „M. O.“ candu denega dreptului natiunalu neconditunabilitatea, recunoscere esint'a drepturilor innascute seu fundamentale. Dar drepturile innascute seu fundamentale sunt — precum spuseram si mai sus si precum este recunoscetu preste totu, — nu numai neconditunate, ci si neinstrainavere. Totu dreptulu fundamentalu e conditiunea necesaria pentru desvoltatiunea etica a vre-unei insusiri seu capacitatii esentiale a persoanei; daca e dura, ca persoanei se nu i se rapesea posibilitatea desvoltatiunei si perfezioniunei omnilaterale, adeca se nu i se faca impossibila menintia morală: atunci nu pote fi permisu ca persoana seu prin altii se fie despojata de vr'unu dreptu alu seu innascutu seu fundamentalu, seu insa-si se renuncia la vre-unulu din aceste drepturi. — In acestu intielesu cuprinindu legalatiunea moderna drepturile fundamentale, dechiarata ea, precum amintiram si mai de unadi, de nulla si foră valore totu contractulu seu inovéla, ce ar ave de obiectu renunciarea la vr'unu dreptu fundamentalu. Promisiunea seu ingagamentulu, de a se face sclavulu altuia, atatu de pucinu da acelu altuia unu dreptu conventionalu, măcaru de si-ar fi implinitu elu oblegamentulu seu, catu de putinu ar ajunge d. e. lapedarea cui-va

Prenumeratane se facu la toti dd. corespondinti a-i nostri, si d'adreptu la Redactiune: **Josefstadt, Langeasse Nr. 43**, unde suntu a se adresă si corespondintile, ce privesc Redactiunea, administratiunea seu speditur'a catu vor fi nefrancate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anuncie si alte comunicatiuni de interes privat — se respunde cate 7 cr. de linie repetirile se facu cu pretiu scadiu. Pretiu timbrului cate 30 cr. pentru una data, se anticipa.

pentru sine, de libertatea presei seu a consciintiei. Esint'a libertatei individuale asiē-dara, in catu determinatiunea voii intr'o parte se afla restrinsa, nu e facultativa, ci imperativa. Dar asta neci se poate altintre; pentru ca dreptulu, pururea o conditiune a desvoltatiunei morale, nu poate neci candu — foră a se contradice si a se nemici elu insusi presine — se devina conditiunea unei nemoralitati, (precum ar fi d. e. renunciarea de unu dreptu innascutu) si se preză si acesteia aperamentulu seu.

Dar din acestu caracteru imperativu alu drepturilor fundamentale, va se dica alu libertatei, din acésta restringere a volniciei individuale, din acésta — „impropria“ restringere a libertatei consciintiei, presei, seu — ca se remanemu la obiectulu nostru — a libertatei natiunale, inca nimenea n'a dedusu consecintie à la „M. Ország“, de cumva n'ar fi facutu-o si acel'a ca „M. O.“ intorcendu referintia inceputu si voia, si subordinandu dreptu voiei, ér libertatea splicandu-o de facultativa. Daca „M. O.“ pre de o parte confunda concepte de libertate individuala si de volnicia individuala, cari atatu de multu diferescu de olalta, pre de alta parte érasi elu renunciarea individualui de dreptulu seu natiunalu, pre care elaboratulu subcomisiunei sub titlu de facultativa vré s'o puna sub scutulu legei, éra noi o combaturam ca nepermisibila, nu scie s'o deosebesca de conceptulu cu totulu diferitoru alu neusului seu nefolosirei unui dreptu, — caus'a a buna séma nu va fi form'a imperativa din elaboratulu clubului deputatilor romani si serbi, care se reduce totu de un'a numai la mentiunata renunciare de dreptu, ci mai vertosu cuprinderea realui „M. O.“, carea inse elu insu-si si-a facutu-o si — precum vediuram — elu insu-si o combatere in consocintiele sale. Deci tocmai din acésta causa noi cauta se reducemu totu consecintiele manate „ad absurdum“ la adeverat'a loru origine, adeca la insusi „M. O.“ si avemu numai a observá, ca densulu prin acésta neci si-a facutu vre unu bunu servitius, neci a contribuitu ceva pentru no-rocos'a deslegare a cestiunii natiunalitatilor; fiindu ca chiaritatea conceptelor, din punctul de vedere alu aplicatiunei practice, nu este mai pucinu importanta si de lipsa in politica, de catu in sciintia. — In acestu caracteru imperativu alu drepturilor fundamentale asiē-dara, suntemu convinsi, ca totu omulu dreptu si intielesu nu va poté asta vr'o restringere, ci din contra chiaru cea mai momentosa garantia a libertatei individualu, care libertate individuala, portata fiindu ea de dreptu, cu nemiciea dreptului, si insasi ar deveni innadusita in germanulu seu. Tote inse, cate stau despre drepturile fundamentale preste totu, stau si despre dreptulu fundamentalu alu natiunalitatei. Recunoscerea legala deci a neconditunabilitatei si nenestrainabilitatei drepturilor natiunale, precum o ceremu noi aceea, neci candu nu va vatemá, nu pote vatemá pre vre-

unu individu de spiretu naționalu; ce ar poté ea vătemă e — numai *volnici'a individuala a renegatiloru*. Dar renegatiunea se baséza, precum i aréta insu-si etimonulu, pre o negatiune a adeverului; temeiu ei adeca e unu *neadeveru*, prin urmare esint'a ei — o *nemoralitate*. Desi acum dreptulu, de dupa natur'a sa nu pote trece fora cale in domeniulu moral, si prin urmare nu va fi in stare a impedeacă nemoralitatea in tōte acele casuri, unde ea se tiene numai de conșciuntia, — dar apoi cu atat'a mai pucinu va poté elu, cu insa-si nemicirea sa, a serví de *conditiune unei nemoralitati*, ba a dā nemoralitatei chiaru scutulu seu legalu, precum voiesce acēst'a proiectulu subcomisiunei.

Daca vom merge mai de parte cercetandu cele dise in aplicarea loru la elaboratulu subcomisiunei, vom află, că subcomisiunea, precum amintisermu si mai de unadi, tind a negă necondituitabilitatea si ne'nstrainabilitatea, aceste esentiale insusitati ale dreptului naționalu, si vré a-i acordă acestuia numai o *scutire conditiunata*, adeca numai prin legi in *forma facultativa*.

Dar se vedi minune, ea, subcomisiunea, planuesce si face acēst'a *numai* in privint'a drepturilor naționale a lecetatiilor *nemagiari*, pre candu ea a-córdă si asecura *naționalitatei si limbei magiare* — adese intr'o mesura desiantiata — scutulu legalu *neconditiunatu*, adeca prin legi de *forma imperativa*. (Vedi elaboratulu subcomisiunei §§. 6, 12, 16, 17, 18, 19, 21, 27, 28, 29, 30, 31, 32.) Inse dōra subcomisiunea face acēst'a tocma numai pentru a ne convinge simai batatoriu la ochi, cumca intr' adeveru ea e necapace „*de a scapată cand-va la nivoul unei politice limbistice magiare?*“ — Amesuratu acestei conduite a sale, subcomisiunea face dependinte recunoscerea celui mai importante dreptu naționalu, adeca a limbei naționale pentru protocole, desbateri si oficie — de la *decisele majoritatei adunariloru comunale si congregatiuniloru generale*, si respetive de la *resolutiunea libera a autoritatiloru bisericesci mai nalte si supreme*. (Vedi elaboratulu subcomisiunei §§. 3, 5, 6, 10.) Dar noi dicem: acelu decisu alu majoritatei săuva corespunde interesului naționalu alu poporatiunei si va decretă oficiositatea limbei poporului, său elu, renunciandu ori calcandu in piciore dreptulu naționalu alu poporatiunei, va introduce acolo o limba straina; — in casulu d'antaiu atare decisiune e — *celu pucinu de prisosu*, in casulu cel'a laltu inse astufelu de decisu, ca veri-ce renunciare său violare a unui dreptu fundamentalu, e chiaru pentru acēst'a din punctul de vedere alu dreptului moralu, — *in sine nula si fora valore*. Candu totusi legea, intru intielesulu proiectului subcomisiunei, a-córdă si asecura unui atare decisu scutulu positivu alu legei, atunci ea, legea, se pune tocma in contrastu cu ideia dreptului si destinatiunea sa propria, adeca: ea nemicesce dreptulu in locu se-lu realizeze, introduce si sustiene volnic'a, in locu se o stirpésca. Dar inea si mai altu-felu ni se arata lucrulu, candu recugetămu, că adunarile generale, atatu de importante din punctul de vedere naționalu, (vedi elaboratulu subcomisiunei §. 10) nu sunt *adunari primarie*, adeca ale poporului preste totu, ci unu felu de adunari representative, compuse maiestriosu priu influenti'a esecutivei; candu recugetămu mai de parte, că natur'a facultativa a libertatei, pre carea o pro-

chiama „M. O.“ in gur'a mare, de o data o vedi restrinsa la o minoritate prè ne-nsemnata, cu eschiderea massei celei mari de individi. Acestu principiu facultativu inse si ca atare nu de totulu curat, dupa combinatiunile subcomisiunei — imbraca de locu la prim'a sa aplicare unu caracteru deplinu *imperativu* facia cu *mass'a mare* dar *ne'ndreptatita*.

Si ce vedemu din acēst'a? Vedemu pre „M. O.“ totu acea *forma imperativa a legiloru* atacand'o si respingend'o in elaboratulu deputatilor romani si serbi, — si sustienend'o si aperand'o in proiectulu subcomisiunei; vedemu, că confusiunea de ideie, ce o amintiramu mai sus, n'a lipsit neci aci a aduce pre autorulu in contradicere eclatante cu sine insusi. Si daca privim aci dispusetiunea §-lui 3, p. 2 a subcomisiunei, carea se reduce la casulu (fiindu că comisiunea nu vré se scie de arondare) pré usioru posibile, candu din prim'a votare asupr'a limbei n'ar resultat conclusu de majoritate absoluta, si asiè s'ar face a dō'a votare asupr'a celoru dōue limbe cu voturi relative mai multe, in acestu casu individualu naționalu prin insasi dispusetiunea legei devine in anomal'a pusetiune d'a nu poté alege, de catu dintre dōue imposibilitati, un'a; elu adeca său va trebuī se se decida pentru renunciarea dreptului seu naționalu, va se dica pentru o imposibilitate dupa dreptulu moralu, — său va trebuī se tiena mortisius la dreptulu seu naționalu si prin urmare se faca imposibila o majoritate si o limba oficiala.

Daca deci acum'a *form'a imperativa*, a legiloru, precum s'a proiectatua ea in elaboratulu deputatilor romani si serbi, si carea basandu-se pre recunoscerea dreptului naționalu ca dreptu innascutu, — precum vediuramu mai sus, nu poté neci candu se *vademe, ci namai se apere* dreptulu individualui, — daca acēst'a forma, pentru că e *imperativa*, nu s'ar poté pretinde de catu in interesulu *subjugarei si obscurantismului*, precum bine-voiesce a se sprime „M. O.“ — daca atari legi, cari pre de o parte deschidu fie-carei limbe tōte sferele de desvoltatiune, pre de alta parte prin aceea, că impedeaca obtruderea unei limbe straine poporului, sau prim'a conditiune a culturei generale, acestei mai secure garantie a unei democratice priiciose, — déca atari legi stau — cum dice „M. O.“ — in cea mai apriga contradicere cu tōta directiunea democratica a spiretului tempului; — daca astu-felu de legi, cari — precum arataramu si mai de unadi — dau tuturor naționalilor patriei, fora diferintia, totu acelasi conditiuni de existintia si de desvoltatiune, sunt — precum crede „M. O.“ — contrarie spiretului tempului, pentru cuventulu, cum afirma elu, că ar tind a *privilegiu corporatiunile naționalitatiloru*: atunci — asiè credem, că cu dreptu am poté intrebă: óre ce ar trebuī se dica „M. O.“ despre legi ca a-celea, cari, precum vediuramu, privindu la forma-le, sunt in aplicarea loru tocmai asiè de *imperative*, éra in eficacitatea loru, dupa posibilitatea legala, nemicescu dreptulu naționalu alu individualui? — ce ar trebuī se dica „M. O.“ despre legi, cari, de o parte reservandu unele sfere de desvoltatiune numai unei națiuni, cele magiare adeca, (vedi proiectulu subcomisiunei §§. 19, 21, 28, 29, 30, 31, 32) eschidu pre cele latte limbe din ele, — d'alta parte in unele privintie impunu poporului — nu numai eventualmente, ci „a priori“ o limba lui straina? — ce

ar trebuī se dica „M. O.“ despre legi, cari din capulu locului facu deosebire de o parte intre limb'a magiara, de alta parte intre cele latte limbe a le patriei, — cari, precum vediuramu, chiaru si pre cont'a celor'a latte limbe d'au limbei magiara unu privilegiu deosebitu, — cari facu asiè dara in privint'a limbei magiara o exceptiune de la regula?!

Dar óre nu vine prin acēst'a comisiunea érasi in contradicere cu sine, candu ea de o parte dechiiara in propunerea sa catra dieta, că — „s'a nisuitu a compune unu proiectu de lege, prin alu caruia incuviintare din partea legaliunei, in-tre marginile unitatei politice a tierei — tōte poporale se-si pote validită preten-siunile loru naționale,“ — de alta parte in fapta propune legi, cari — déca intru adeveru s'ar primi si s'ar pune 'n lucrare in resultatulu loru, consecintiele loru, precum arataramu mai sus, parte even-tualmente, parte positivminte cauta se impedece si se faca imposibila chiaru validitarea pretensiunilor naționale??

Ostende in 26 aug. 1867.

Italia si Romania

e titulu unui articlu aparutu in fruntea diurnalului italiano „Il Conte Cavour“ nr. 240, Torino 31 augustu. Se occupa de societatea literaria de Bucuresci, carea atribuesce rolă politica, ceea ce — precum se intielege — noi nu potem concede. Dar nu poté se fie fora de interesu pentru noi, ceea ce se dice despre noi, dreptaceea reproducemu aci acolu articlu in catu ni ieră cercustantie, si totodata premitemu că dirigintele laudatului d'asariu de renume e ilustrulu literatu J. Vegezzi-Ruscalla, si de aci vom precepe zelulu si energ'a cu care autorele ne recomenda in ajutoriulu Italiei:

„Multo diurnale de Viena si de Pesta“ — dice „Cavour“ — „insciintieza, cu mahnire si ura reu inadusite, că in Bucuresci, capitala principatelor unite ale Romaniei, avu locu in 17 curintei inauguriunea unei societati literarie romane, infinitata de bine meritat'a societate ce funda Ateneulu romanu, cui e presedinte egregiul conte Rosetti.

Venira la ea celebritatile romane din Transilvan'a, intre cari canoniculu greco-unitu Cipariu, istoricu esclintie si filologu, eredele intieleptiunei lui Clein, Petru Major si Sincai, cari fura adeveratii restauratori a idiomei si sciintielor romane pre la finea secolului ultimu.

Acēsta adunantia fu, pre o scala mai mica, copi'a societatei etnologice de Moșca (?). Acolo se gasira intruniti romani din Transilvania, Banatu, Ungari'a orientala si Macedonia. In o serbatore ce, sub flamur'a limbistica carea, dupa исесit'a sentintia a flamandului Renier, e standardulu naționalor, cercara a se infrati cu romanii din principato . . .

Fu o adunantia representandu o națiune neo-latina de preste optu milioane de suslute, descepte la precepere, si cari in principate si in Transilvan'a in putieni ani, adeca dupa ce se subtrasera primii de sub infamulu ospodaratul fanariotiloru, era cesti din urma de sub vessatiunile tiranice ale magiariloru, naintara in sciintie catu nu numai ajunsera ci intre-cura pe serbi, croati si magiari, precum acēst'a a prevedut'o de la 1849 inveniatulu caletoriu in acelle parti faimosulu domnou Duperer in o-pulu seu *Les peuples de l'Autriche et de la Turquie* . . .

Ministeriulu nostru care, in man'a inaltei intieleptiuni ce ministerialii recunoscă lui Rattazzi cum mai imprima recunoscău in Ricassoli, face pe nepreeputulu in tōte cestiunile naționali, ce face? Elu se va multiam si cest telegramele ce i vor aduce insciintiare de acēsta festivitate. Scie elu cine sunt romanii, trecutulu loru, celu putienu de la 1848? ce scie despre forta loru numerică, despre tierile ce locuiesc, despre aspiratiunile loru catra Itali'a ce o considera de patri'a mama? Ministeriulu i-e d'ajunsu a face se se trimbitie că a presentat note energice cabinetului Tuilerieloru, fors a ni face altintre cunoșcutu cuprinsulu, si a dice, imitandu pre Napoleone, că elu e priveghiatru desceptu alu onorei naționale, aratandu-se intr' aceea multiamitu de responsurile siovătorie primele despre discursurile lui Dumont

catra antiboiani in Roma si despre epistol'a generalului Niell. O! ajunge numai a o spună, apoi elu nu sufere atat'a gădălitura in cestiune de demnitate naționale.

Si daca onorabilulu Campello ar cunoscă tota importanta pentru Itali'a d'a avé unu popor frate ori aleatu la marea negra, statu de cercetatu de naegatorii venitiani si genuani, daca ar sci imită pe Rusia care face tota manierile de propaganda intre națiunile slave, de-locu ar fi folositu acēsta cercustantia pentru a indreptă unu mesajiu congratulatoriu cabinetului de Bucuresci in privint'a acestei serbatori, facendu se scie că Itali'a e gata, in suer'a potintielor sale, a ajută pe romani in nisuntie-le loru.

Dar acēst'a — ni-ar poté respunde ministeriulu — ar insemnă a aretat'Austrie din-tii, acelei Austrie cu carea, multiamita binevoitoarei interventiuni alui Napoleon, se fece unu tratat de amicătă si altul de comerciu, favoritorii mai multu ei de catu noă; ar intardia restituionea acelei parti de documinte ce s'au luat din archivele venitiane si ne-ar impedeacă a restitu'i ducelui de Modena proprietatile ce pretinde. Vom respunde că pentru noi e incima cine si-retiene o nu mica parte den toriuli nostru . . .

Tienendu la inaltime si intréga flamur'a naționalitatei, noi am fi avutu sprinjulu Prusiei, care astazi e astfel de potere catu face pre Napoleon se scada multu din vechi'a sa ingomfare. Francia nu mai e statul care bagă spaima in tota Europa. Napoleon potea dice in gura mare la 1861: daca Francia e multiamita, Europa e leniscita. Astazi, de esti ori nu, Europei nu-i pasa mai multu d'atata: dupa ce Austria, contra prevederilor napoleonicilor in scurtu timpu fu batuta de Prusia; dupa rusin'sa retragere den Messicu; dupa reulu esitu alu intentiunei castigari a Lussemburgului, prestigiul Franciei imperiale a vesceditu multu, catu n'avemu a-i teme man'a, si acēst'a cu atata mai vertosu că astazi poporul cetatilor francesci in alegerile din urma alegendu librali, a dovedit că incepe a senti sarcin'a gardei ce Napoleon i puse la gura. Acest'a e un sintom favorabil si noi sperăm că opiniune publica va fini prin a-lu constringe se restitu francesilor libertatile ce li-au luat, si acēst'a va trebuī se vina curundu, daca va triumfă revolutiunea in Spania.

Ce conceptu amu vos se-si faca Europa despre Italia daca vede guvernulu trecendu o vederea ocasiunea d'a se aretat'a sautoru acelui principiu de naționalitate, caruia detoresce eantint'a sa actuale? Vor perde romanii tota spriant'a . . . Prusia nu va mai recerca alianța nostra, si seraci romani lasati espusi intentiunile ambiciose ale vecinilor, vor trebui se tema că-i va ajunge sōrtea nefericitei Ponei. Eca consecintiele unei politice nebagatoare de séma si fricosa.

Pentru Ddieu! ori cine sente că-i cu in vene sange italiano, debue sa rosiescă că tiene de o națiune ce se lasa a se conduce ministri mai multu său mai putinu necapabili multu său mai putinu desorganizatori administratiunei, si cari nu sciu gasi unu ventu de lauda si sprinjire pentru unu pop consangenu care, eu multu mai micu de noi la numeru si in una pusestiune teritorială deschisa invasiunilor, nu cutéza deci a apesatorilor manusia . . . pentru unu pop care prin gur'a lui Maghieru dede acestu punsu: daca patri'a mea are duo inimici, d'a mea taia de duoe laturi."

De la adunarea generala a „Asociatia transilvane“ din Clusia.

Siedint'a a dō'a se incepă la 10 urmatorei di, 27 aug. Curendu dupa de-dere ni sosi de la societatea romana literaria Bucuresci urmatorulu telegramu salutat:

„Societatea literaria a Romaniloru nata in Bucuresci, tramite salutarile sale cestintei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu, adunata la Clusia Helia de, presedinte, Sbier'a, secretar. Din insarcinarea societatii inaintata prin chia si Hodosiu.“

Cum de sine se 'ntielege, telegrama cest'a produse manifestari de mare bu Strigările unanime de „se traiescă“ par nu voru se mai incete. La propunerea Dr. Ratiu se decide a se tramite telegrafic punsu si resulaturi din partea adunarii, a execută indata.

A urmatu apoi cetearea disertatiunei dlui secretarul gubernial Ladislau Vajda, prin care se mai comise intratata o risipa de timpu taci ea facia cu timpulu pucinu, de care mai despunca adunarea generala si cu gramada de laturi neamenabili ce avea se deslege era pre lunga. Comitetul „Asociatiunei“ trebuia se nu uite neci aici de detorinti sa, ca mai antaiu se esamine atare disertatiune, si de regulă statorita odata, că se se ceteasca numai acsele operate, cari nu tienu mai lungu de $\frac{1}{2}$ ora. De altintre tem'a ce si-a luatu D. Vajda a deslegă a forte momentosa, zelulu si insufisirea Dsale pentru binele si fericirea poporului nostru o forte mare, in compunerea disertatiunei sale se vede a-si pusou ustanela straordinaria, pentru cari totu Dsa merita recunoscenta publica. Adeverat a pretiuriu inse si-o va poti sa disertatiunea Dsale numai dupa tiparire in cind'a fofia a societatii nostre.

Urmara raportele deosebitelor comisiuni alese ieri, cari, fiindu timpulu forte naintatu, pe la 3 ore se intrerumpsera. Presedintele, cu privire la multimea si insemnetatea obiectelor care mai erau a se tracta, ruga adunarea a-si continua siedinti si dupa prandiu la 5 ore si a mai tiené o siedinti si in diu'a viitora. Se primisce cu acca adaugere, ca de ora-ce pana in urmatorea di s'ar poti indeparta mai multi din membri, in siedinti continua adi la 5 ore se se purceda inainte de tota la alegerea presedintilor si a membrilor de comitetu, era lucarile comisiunilor se se desbata la urma.

Nicairi defectele programului fostului comitetu nu erau mai evidente ca aici.

Deci siedinti se radica si intrég'a adunare merso asi, precum se asta, la otelul Biasini, unde pre demnii nostri barbati din Clusiu arangiasera unu banchetu stralucit, spre a neintruni fratiesce pe toti in acea di la o mésa. Mai bine de 100 persoane partecipara la acel banchetu. O banda musicala numita alui Ponkratzi, care dupa cum mi se spunea, ar fi cea mai renomita in Clusiu, se puse a ni execută sub cursul prandiu mai multe piese romanesce, inse cu reu succesu. Este tristu pentru o banda de asemenea renome a intorce asi pucina atentione cantacelor romanesci.

Antaiul toastu la acea mésa lu-radica Escenti'a Sa Domnul presedinte alu curtii supreme judecatoresci Basiliu L. Popu pentru Maiestatea Sa Imperatulu, alu doile multa meritatulu nostru barbatu Dr. Ioane Ratiu pentru Societatea literaria romana din Bucuresci. Dlu Alesandru Buda aduse unu toastu frumosu Escentieisale Metropolitului Siulntiu si altulu fostilor presedinti ai „Asociatiunci“ Siaguna si Cipariu. Se mai radicara inca toaste pentru barbatulu de mare pretiu si stima la natiunea romana Esel. Sa Basiliu L. Popu, — pentru multu meritatulu si neobositulu nostru barbatu Georgiu Baritiu, — pentru zelosulu aoperatoriu alu caudelor nostre nationale, carele su si celu mai mare staruitoru alu infinitarii „Asociatiunei“ Dr. Ioane Ratiu, — pentru eroulu nostru politie, carele in diot'a Pestei dovedi, că de acum nu se va mai poti denegă Romanului dreptulu intrebuintarii limbei proprie si carele in Clusiu desfasură flamur'a romana D. Ilie Macelariu, — si inca pentru altii multi. La finea prandiu calusierii, cari, in urm'a staurinti mai vertosu a Dlui Lad. Vajda, venisa din departare anume pentru serbatorea a-cestoru dile, jocara in curtea ospelului secerandu aplausule numerosului publicu-i priviat.

Ca la $5\frac{1}{2}$ ore siedinti si-continuă lucarile incepandu cu alegerea Presedintilor. De ora-ce statutele asociatiunei nu despunu nimica in privinti'a modalitatii de votat, presedintele provoca a se fipsa mai antaiu acesta. Adunarea se dechiiara pentru votarea nominala. Casierul „Asociatiunei“ citește cu voci inalta pe randu numele membrilor din protocolu, totu insulu la cetearea numelui seu respunde numindu pe presedintele si vice-presedintele care lu-voiesce.

Votarea a decursu in cea mai buna ordine, linisice si armonia, cu seriositatea ce o cere santi'a unui atare actu.

Resultatulu votarii fu pre catu se poti de imbuturatori: Escenti'a Sa D. Basiliu L. Popu, Presedinte, alesu cu unanimitate si Reverendissimulu D. protopopu Ioane Hania vice-presedinte, alesu cu mai totu voturile afara dora de 3:

Neci că potea „Asociatiunea“ nostra se faca astazi dintre barbatii Transilvaniei facia cu impregiurarile custatore a alegere mai nimerita mai onorifica, de catu acesta. Apoi o

asi concentra de voturi nu este ea unu viu atestatu despre nemarginita incredere si stima ce are marea „Asociatiune transilvana“ si prin ea Romanii transilvani in persoanele alese?

Un'a din multele virtuti frumose ce orneza pe Esel. Sa presedintele Popu este *activitatea*. Activitatea era ce se pretindea mai multa de la Asociatiunea nostra spre implinirea securu a maretului ei scopu. O rapadu a ei mai mare in calea progresului este asi adata acum ascurata.

(Va urmă.)
Filalete.

Aradu, 4 sept. 1867.

De cateva dile domnesce aici o miscare neindatinata, despre care abunasema se va mai vorbi catu-va-timpu si prin cercurile mai indepartate. Adeca ivirea unui evenimentu ne acceptat (respectivilor fie-le spre — lauda disu) a adus cu sine suprinderea neplacuta a celor pre incrediuti in poterea loru condusa mai lesu de superstițiunile trecutului muceditu, si peste mesura decepti'a bucur'a celor ce in fiaclaro pasiu facutu in interesulu dreptatei si a libertatei adeverate, vedu apropiarea fericirei comune a tuturor natuinalitatilor setose de libertate si de neconturbata iubire fratișea... e mica aceasta victoria, dar destulu de momentosa pentru noi toti cei ce cu dorere vedem, cum in aceasta tiéra libertatea si dreptatea de regula totu debue se fie supuse egoismului...

Dar ca se tienemu ordine, voiu aminti dura cu grabire cumca luni in 2 a l. c. s'a tienutu in Aradu adunare mare comitatensa, carea pana acum'a a avutu trei siedintie, si inca si pe mane mai are desbateri.

Intre desbaterile siedintie d'antaiu pre noi mai multu ne interesedia eca in privinti'a petitiunei mai multoru alegatori din cerculu Pecichei, cari cerura de la ministeriu ca se faca pasii cuveniti pentru stramutarea locului de alegere din Pecic'a magiara in alta parte a cercului, seu chiaru in centrulu comitatului in Aradu ca se se impedece esecelo repetite acuma de doue ori in acelu cercu. — Ministeriul prin unu rescriptu alu seu a trimis acesta petitiune comitetului comitatense si in urmarea acestei impregiurari a venit sub discussiune in adunarea comitatensa.

Se cetea acea petitiune plina de amaratiune contra nedreptatilor si calcarilor de lege ce s'au comisu la actulu de alegerea deputatului, intre altele se aredici si acea impregiurare, cumca dora acale ilegalitati si escese nu s'ar fi comisu si dora ar fi remasu cu totulu la o parte daca comitele supremu nudedea ordinatiune subalternilor sei pentru ca acestia se lucre contra candidatului partidei Philimoniane si in favorea partidei contrarie, — apoi mai lesu e acusatu unu jude cercualu, carele la alegere a abusatu cu oficiul seu, precum si presedintele comisiunei de alegere L. Ionescu.

Dupa ceteare comitele supremu protesta contra acelor acusatiuni, ce se referescu la persoana sa, totu asi si presedintele comisiunei de alegere L. Ionescu cu totu ca in privinti'a acesta numai fatia cu diet'a sesemte respunditoriu, totusi pentru indreptarea opiniunei publice, dise, ca acea acusare indreptata contra procederii sale la acea alegere e numai calumnia, de ora-ce a sustinutu formalitatatile prescrise de lege.

In fino adunarea comitatensa decise ca loculu de alegere se remana si mai de parte la Pecic'a caci in anulu viitoru si asi va fi se se decidea in privinti'a locurilor de alegere peste totu comitatulu; era protofiscalulu Ebessalvay din oficiu ceru strapunerea acalei petitiuni la actele criminale, de ora-ce contiene acusare calumniosa contra unor diregatori; asié dura procesulu criminalu inceputu contra alegatorilor din cerculu Pecic'a prin acesta se va mai mar', de si chiaru pana acuma e destulu de incalcit si pre voluminosu.

Trecemu acum la evenimentulu neascatu din siedinti'a a dou'a.

Se cetei epistol'a comitatului Zarandu, alu caruia comitetu aduce la cunoștința cumca in'to adunare a sa de mai nainte a decisu indreptarea unei petitiuni catra ministeriu, ca cu privire la majoritatea absoluta a romanilor din acelu comitat, si ca forte pucini precep limba magiara, se trimita ordinatiunile ministriale si in limb'a romana, deci atatu in privinti'a acesta catu si in privinti'a causei natuinalitatilor comitatului Aradului se sprignesca acea intentiune a Zarandanilor.

Seiu că aceasta decisiune a comitatului Zarandu a fostu imparcisa toturor comitatelor din Ungaria, inse pana acumua nicairi nu a fostu primita si spriginita eu caldur'a covenita, numai in adunarea mica a comitatului Carasius audu că s'a decisu spriginita acestei decisiuni, inse magiarii au si grabitu a protesta prin foile loru cumca in acea adunare mica fiindu numai unu numeru neinsemnatu de romani, si nefacendu-se inainte cunoscuta obiectele de desbatere in acea siedintia dupa parerea loru, decisiunea acelei adunari nu poate ave validitate.

Acesti domni a buna séma cugeta că in adunarea generala a comitetului comitatensu va cadé acea decisiune a adunarei mice. Si iandu in cosideratiune că in adunarea mare a acestui comitat din lun'a trecuta catu de uritu s'a portatum *majoritatea* comitetului comitatensu in privinti'a limbei romane, ni vine a crede că ascoptarile acestor domni nu sunt pre esagerate.

Revenindu apoi era la epistol'a Zarandilor, amintim numai aceea, că in adunarea comitetului din Aradu dupa o desbateri infocata si forte interesanta, s'a decisu spriginita acelei decisiuni a comitatului Zarandu, si pentru spriginita acesteia se va intrepune adresandu-se catra ministeriu si dieta.

Acesta decisiune primita cu 46 de voturi contra 32 a facutu o sensatiune mare in intelecti'a de aici, si pertid'a deakistilor e machinita si amarita pana la sufletu, caci dice cumca asié ceva: „*neci in comitatulu Carasius nu se intempla.*“

Majoritatea careia se poate multiam si aceasta decisiune sta din romanisi din partid'a opositiunala magiara, in a careia frunte e baronulu Simonyi deputatulu dietalui.

Dintre romani au esclatul in aceasta lupta interesanta desvoltandu trumosa potere oratorica domnii: L. Ioneseu, I. P. Desseanu, protop. Ratiu si altii. Era dintre magiari: Csemeghy, Murády, Kopcsányi, b. Bánhidy si altii mai multi.

Eri dupa mediasi si a tenu tu in localitatea comitelui supremu o conferinta in privinti'a infintiandelor reuniuni pentru cultur'a poporului. — S'a alesu unu comitetu, statutoriu din membri de totu natuinalitatatile si confesiunile de aici.

Despre aceste reunioni inse vom vorbi catu de curendu mai pe largu.

Argus.

Mehala (langa Temisiora) 24 aug. 1867.

Inca nu ne-am mai potutu desparti de serbi si de fatalitatatile nostre cu ei, si ni se pare că petitiunile nostre in aceasta causa s'au pus „ad acta“. Dara in ministeriu ni trimise de nou o comisiune in caus'a cartilor furate si si pentru a medilocf ca se remanem cu beseric'a cum am fostu mai nainte de furarea cartilor besericesci. Te rogu deci dle redactoru, se mi dai locu in pretiuitulu diurnalul „Albina“ ca se descriu la dorinti'a mai multor'a starea nostra presenta.

In diu'a prescrisa (candu?) cam la 9 ore nainte de mediasi a sositu comisiunea. Presedintele ei era D. Sigism. Ormosiu, primulu vice comite alu ctului Temisioru, membri ei erau den partea serbesca: dlu archimandritu Zsivcoviciu si r. d. protopopu Tabacoviciu, era in partea romanilor erau rss. d. protopopu Meletie Dreghiciu si sp. D. Atanasiu Ratiu avocatu. In fati'a locului d. presedinte Ormosiu, voindu binele comunu, caută se medilocesci impactare si a provocata de 3 ori poporul ca se remana caus'a besericesci cum a fostu pana acu. D. Zsivcoviciu insc dise că: „nu, neci de cum“, denegandu că in beseric'a nostra s'ar fi cantatu 60 candu romanesci, si asié elu a si datu protestul seu in scrisu. Dlu prot. Vas. Tabacoviciu inca a denegatu adeverulu ce lusciu toti, si si eu mi aducu a minte că anu a celebrat episcopulu si romanesci in beseric'a nostra era acestu dnu protopopu a catitu „Credeul“ romanesci, si inca la adunarea com. dupa furarea cartilor nostre a promisu că va contribui si dsa pentru cumperarea loru.

Dupa acestea se ceteira cam 12 petitiuni din partea romanilor si pe urma d. presedinte Ormosiu mi puse intrebari: „Ce carti rom. bes. am primitu ca investitoru pentru stran'a staniga? si cine le-a furat?“ — Eu respunsei cate si ce foliu de carti romanesci am primitu, dura in catu sum intrebatu despre furu, spusei că

dupa spunerea dnei preutese Ecatarina Hagyi, le-ar fi furat dna dascalitia serba P. V. — Preotulu serbescu C. Hagyi vol se denegi, că elu nu me cunosc, desigur e directoru scol. Eu sciu inse că dsa m'a invetiati „Tipicul“ in limb'a romanescă. Asemenea dise si dn'a preutesa că nu me cunosc, dara cuvintele mele le mai adverescu si Costa Tineu ca directore ci-vilu scol. si cantorul de 34 ani, precum si alti trei cantori.

Acum'a vedi dlu Zsivcoviciu că nu iese la cale cu dreptatea nostra si dise: „neci romani neci serbi n'au dreptu se fie acusatori si operatori causei loru, deci se vina straini.“ — D. Ormosiu demanda dura judecui com. se chiamase dupa prandiu nemti si magiari din comuna. Comisiunea s'a dusu la prandiu era dlu Zsivcoviciu, indreptă pasii catra dn'a dascalitia V.

Pe la 3 ore dupa mediasi era si adună comisiunea si se infatisiza 3 nemti si 2 magiari toti omeni veterani, onesti si demni de totu credientul. Acestia inca afirmara că sciu cumca in beserică s'a cantat romanesci si prin urmare că beserică a avutu si carti romanesci, si mai repetira si densii că pe strata vorbescu baile serbesci cumca dn'a dascalitia V. a furat cartile. — Dara ou totu acestea serbi facu din lumina intunecu; ei remanu in negatiune, si se incercara — blamandu-se — se arete că n'au esistat carti romanesci. Aretara unu protocolu den 1857 candu dlu prot. M. Dreghiciu a determinat se se cumpere 12 Mineo si unu Triodu.

Inquisitiunea se fini cu acea că r. d. Zsivcoviciu, superat cu comisiunea lucratu pe cale legala, precum si d. prot. Tabacoviciu nu subserisera protocolulu era actele de inquisitiune se vor asterne congregatiunei comitatense. — Nepartialitatea M. D. vice-comite si presedintele la aceasta comisiune i a castigatu lauda si multiam din partea poporului roman, asemenea si energi'a on. membri romani din comisiune. Pentru ca on. publicu se cunoscă pe conducerii serbilor, amintescu numai că invetiatiu V. a incassat do la „Beseda“ loru 200 fl. pe séma besericii si inca pana acum'a nu si-a datu socot'a neci se scie unde suntu banii. Asemenea a primitu 200 fl. v. a. de la unu romanu pentru ca se-lu scape de la milita, dara romanulu e asentat si banii perduți.

Ioanu Nicolaeviciu, investitoru romanu.

Perirea naiei „Arcadiion.“

Cei ce au petrecutu cu atentione rescolda din Candia, si voru aduce aminte de servitiele numerose ce le a facutu naia „Arcadiion“ rescolatilor aducendu-le de forte multe ori de mancare si armi, fara se o fi potutu prinde flota turcesca. Acuma reproducem ce se scrie despre densa fofie „A. A. Z.“ den Pera, la 27 aug.: — „Cutezatoria „Arcadiion“, a carei caletorii voru ocupat locu demnul de suvenire in paginile istoriei luptelor turco-greci, si opris cursulu seu gloriosu in caletori'a ei a 24, finindu eu onore. Dupa persecutari de mai multe luni succese naiei turce „Izzedin“, — a carei capitanu Hassan Bey a jurat candu a plecatu din Constantinopole că si va taiat barba daca nu va prinde pe „Arcadiion“ — a nemici pe inimicul ei. Speditiunea din urma lui Omer Pasia catra Aya Rumeli unde „Arcadiion“ avea indatinat a debarca, a avutu de scopu se taio insurgentilor comunicatiunea den partea marii, si candu a plecatu a remasu o fregata in dereru ca se vegheze acestu locu. La o indepartare de putine mile, in sinulu de mare de la Stavros, se oprise „Izzedin“ la 20 aug. cam la pôlele unui munte naltu ca sepanădesca pe „Arcadiion“ care de atunci nu mai poate se opręea la loculu ei de mai nainte.

In decursulu dlel admiralu francesu Simonu a imbarcatu in apropiare mai multi cretani fugiti, si s'a deobleghatu capitanului turcescu că in casu se va intelni pe „Arcadiion“ ce se acceptă se sosescă — nu i va areta cumca „Izzedin“ este aici; admiralu francesu intelni intr'adeveru pe „Arc“ dura se tieni de cuventulu datu. Era tomai $1\frac{1}{2}$ ora dupa apunerea sôrelui candu feciorii naiei „Izzedin“ se pregateau pentru rogiunea de séra, si se audiă den departare batendu rótele de o naia cu vaporu. Hassan Bey desigură mai lesne că poate fi o naia europeana ce cerculéza pe mare, totusi demandă se se pragătesca machin'a. „Arcadiion“ inse, fara se fie sciutu si se fie fostu primitu semnalul prin puscaturi despre presentia naiei nemice, se apropiă fara grigia. Lun'a tomai

rcsarea si cu radiele ei lumină tota suprafatia marii, pana candu „Izzedin“, afanduse la polo muntelui, era umbrut si potea se vedea tota miscarile inemicului seu.

Abiè prin puseaturele incenilor deveni „Arcadi“ atenta, returna numai de catu si, inerdiendu-se in iutimea ei, se incercă se fuga, Dara era prè tardi. Pote că glontiul de pe „Izzedin“ ia adus machin'a in disordine, pote că nai'a nu a ascultatu de cárma, — destulu că „Arc.“ su ajuns de „Izz.“ desigur de pe „Arc.“ se arunca multe vase s. a. ca se se impedece rótele persecutoriului. Dupa decursu de unu patrari de óra „Arc.“ era de catra mare tata, afandu-se intre tiermi si nai'a turcesca. De odata incepura a pusca unii supra altora fiindu in cea mai mare apropiare. „Izzedin“, fara se opresca, se incercă, in cursu fiindu, se dee lovitura derimatória naii „Arc.“; caci trebuia mai antaiu de tota se-i rapescă posibilitatea de a fugi. Dara fiindu că ambele nai erau de asemenea marime — ba „Arc.“ era mai tare in temeiul — a fostu acésta forte cutedat den parteua naii „Izz.“; i succese inse se vateme pe „Arc.“ asi de tare in catu trebuia se se opresca in locu.

Fiindu naile aprópe un'a de alt'a grecii inarmati cu pari se incercara se tréca pe nai'a turcesca si considerandu multimea loru — erau pe „Arc“ inca si vro 200 de voluntari — se spera că voru invinge pe turci, pentru că acestei' neci că erau pregatiti la lupta. Se desvolta dura o lupta cruceana, in care tucii respingea pe eleni cu stergatoriele de la canone etc. Fiindu că „Izzedin“ era ceva mai naltude catu „Arc.“ li a succesi lesne turcilor se arunca pe multi greci in mare. Capitanulu grecescu Chodja ranì in mana pe comandantele turcescu dura unu ostasiu turcescu pusca de locu pe capitanulu grecescu.

Acum'a „Izzedin“ se desparte de contrariul seu si rapediendu-se a supra lui i da alta lovitura grea care i derima o róta de totu si frange den corpulu naii „Arc.“ Grecii perduera pe capitanulu loru, pe cărmutoriu si o multime de fetiori, deci vediura că nu mai este posibilu a se lupta; inecata dara de a mai pusca, ci dedera focu machinei, lasandu nai'a se mérge spre tiermure, de unde s'a scapatu cea mai mare parte a luptatorilor de pe „Arcadi“. Lupta a durat de la 10 óre sér'a pana la 3 demaneti'a si s'a finit, derimandu-se „Arcadi“. Martore la acésta a fostu numai admirululu francesu Simonu, carcle audiendu puseature a returnat si in versatulu zoriloru a caletoritu mai departe spre Pireu.

Abiè cam la 4 óre demaneti'a sosi fregata turca „Mahmudie“ la loculu luptei. Admiralulu Ibrahimu Pasia se urea numai de catu pe „Arcadi“ din care partea de nainte stetea in susu éra cea den deretruafundata in apa. Feciorii candu au parasit'o au aprins'o. Armele de pe „Arc“ le pusera pe „Mahmudie“ era machin'a ci seascépta se o aduca aici in septeman'a venitória. „Izzedin“ decorata fiindu cu flamuro s'a intorsu la 23 aug. si a anunciatu invingerea ei prin 21 de descarcari de tunu. Sultanulu a denumitul pe Hassan Bey numai de catu de capitanu de la naile de linie, si a impartit intre fetiori 1000 £ de sterlingi.

Economia.

Aradu, 31 aug.

La noi inca totu mai domnesce secat'a de care me vaitau in rendulu trecutu si a si stri-catu papusioiului pana acum. Mai remane se ne strice si viile, caci acestea inca au lipsa ne-spusa de plóia. — Trecerea bucatelor s'a restaurat uera binisioru, desigur comunicatiunea inca totu mai e impededata de calamitatile ei. In tergulu de septeman'a se adusera cam multe bucate, dara putien erau de calitate buna cari erau si mai cereate, ci mai tota erau mai de rendu. De la curteacale ferate den Kétegyháza s'a cumperatu cateva parti de grau curatute cu 4 fl. 65—70, era de celu mai mestecatu (87—88 £) cu 4 fl. 60; grâu si mai slabu a trecutu cu 4 fl. Secar'a este bine cercata si trece in piatiu cu 2 fl. 60—70 de metiu. Ordinul si papusioiulu (cucerudiulu) au fostu de astadata ignorante. Ovesulu trecea cu 1 fl. 30—40 de metiu, dara era putien. Muresiulu e tare scadiutu.

Giul'a 27 augustu 1867.

In vîra acésta fiindu seceta mare si pe aici, suferira tota soiurile de bucate, asi si campulu, duocndu lipsa marc de plóia.

Vile si cucerudile acu se apropie de cacer, si in acestu anu se vor poté culege mai in prim'a, la unele vii s'a si 'neepetu culesulu. Pre-tiul bucatelor s'a mai schimbatu ceva. Tem-pulu acu e norosu, plecatu spre plóia. La alta ocasiune mai multe.

A.

VARIETATI.

= Rouher ministrulu de statu alu Francei a petrecutu mai multe dile in Viena, si a parasit'o la 4 l. c. demaneti'a, unde br. Beust a returnat abiò la 4 ale c. sér'a dupa o lunga petrecere in Gastein. Visite oficiale dara n'a pututu se faca unulu altuia.

= „Novi Pozor“ este acum titul'a ficio-natiuni croate „Pozor“ care nainte de asta cu cateva septemani a fostu suspinsa pentru 3 luni den partea regimului magiaru. „Novi Pozor“ apare in Viena in tipografi'a acésta a Mechitaristilor si nu si-a schimbatu neci tendint'a neci scopulu, ci numai locuint'a, si la titlu si-a adausu „Novi“ (Nou).

= Modu de agitare. Unu invetiatoriu de la o scola poporala de fete din Germania a dictat uelovelor sale urmatori'a tema s'o scrie: „Mane e diu'a in care in orasulu nostru se va alege unu barbatu caro impreuna cu alti barbati ce voru si asemenea alesi in alte orasie va consultá despre binele Germaniei. Fie-cine poate alege pe cine voiesce. Firesce e trebue se aléga pe unulu dintre cei doi candidati; pe care dintre ei, ace'a va trebuia se-i spuna con-scientia sa si cugetulu că este permisul a alege numai barbati de cari voiesce regele.“ Pe urma spuse invetiatorulu fetitiloru că se areto acésta parintiloru loru, in casu se fie intrebate daca li a spusu invetiatorulu ceva despre ale-gore. De ar fi avutu romanii nostri din cercu-riile S. Cehu si Gibou etc. astfelui de invetia-tori, ar si sciutu — poate — celu putien diu'a in care se face alegerea de deputati.

= Invitatüne publica. La balulu si concertulu ce se va tiené in 22 l. c. st. nou, in favórea arsei besericie geat. din S. Mâgerusiu (langa Bistritia, in Transilvanie.) Rogamul pre toti cati ii indémna sentimiente crestine si re-ligióse, desi nu vor primi invitatiuni private a se presentá la acea di solena, — se binevoiesca a conferi dupa potintia. Opertii vor si bine pri-miti. Intrarea pentru tierani va fi cate 20 cr. de persoña, éra pentru intieligintia catu va bi-nevoi. Programulu pentru arangarea concertu-lui nu se poate inserie (? Red.) de óra-ce o cam putienia intieligintia in comună, deci rogamul pre toti domnii si domnele a se pregatí cu ce vor binevoi a produce la acea festivitate. Repe-tim rogarca ca se nu pregete (macaru cei din apropiare) a se presentá, ca se védia si romani nostri pre aicia unu concertu si balu romanesecu despre ce multi n'a ideia. Asceptamul se ve-demu interesare pentru acestu scopu religiosu. Acei dd. cari vor conferi desigur nu vor luá par-te, se vor publica pentru facerea de bine, asemene si cei ce vor produce pregatirile loru la concertu. Rogamul si pre cele latte foi romane se binevoiesca a primi acésta invitatiune publi-ca spre publicare. Basiliu Tergovetiu m. p. conducatoriu; Stefanu Sigmireanu m. p. no-tariu.

= Uniunea Croaticei cu Ungaria este faptu complinitu, dara numai in privintie finanziare. Acésta se arata intr'unu emisu presidialu alu directiuni finanziarie croato-slavone care facu cunoscutu tierii altu emisu alu ministeriului de finantie den Viena, de datulu 21 augustu a. c. nrulu 4184/m. f. prin care se da de scire cumca Maj. Sa prin in. biletu de mana de la 1 aug. a. c. a demandatua ca „administra-tiunea finanziara a regatelor Croatia si Slavonia incependum de la 1 sept. a. c. se se subordi-neze ministrului de finantie alu Ungariei.“

= Ultimatulu Serbiei catra Turcia. In nrulu 90 alu „Albinei“ den a. c. dlu co-resp. din Orsiova ni descrise crudimca turcesca ce se facuse eu doi tineri pre nai'a austriaca „Germania.“ Acum'a se telegrafă den Bucuresci că br. Eder consululu gen. austr. a pri-mitu ordinatiune de la guvernulu austr. se mér-ga la Rusciucu pentru investigare. Totodata a-flam in fóia oficiala a regimului din Serbia „Srbske nov.“ referitoriu la acelu faptu nele-

galu urmatóriele: Intre cei doi tineri ucisi era unulu supusu Serbiei cela laltu Romanici; (dupa foile din România, n'a fostu supusu romanu. Red.) celu d'antaiu caletoriatu la Serbia in cause comerciale éra celu din urma la adunarea stu-dintilor d'acolo. Deci n'a caletorit u Turcia, n'a desbarcatu pe pamantu turcescu, si de unde are Turcia dreptu se-i atace pe teritoriu strainu? se-i provoca a se predá spre arestare? — Con-scientia de justitia si acintia legilor indemnă pe supusii Serbiei si Romaniei se se opuna, ei respunsera navalirii turcesci cu arm'a, caci erau in desperato. Se scie că Mithad Pasia spendiură ómeni numai pentru suspiciu si fara dovedi. Cei omoriti cadiura ca eroi si viptima ordinei civile si a legiuri conosciutióse. Ei cadiura pentru principiele ce despartu pe omulu cultu do celu barbaru. Turcia arata unu faptu de volnicia, nelega-lu, neauditu in Europa, sangerosu si barbara. Regimulu Serbiei nu va uitá acestu faptu, dar neci că-lu poate neci i-e permisul a luitá. Elu nu va per-mite ca atare faptu sangerosu, facutu cu supusii sci, se remana fara urmări. Diregatoriele turcesci din Bosnia inca nu respetáza pasaportele serbesci. Prin acc'a Turcia vataema dreptulu internatiunalu cu Serbia si tratatele europene. Serbia nu mai poate suferi acésta. Ea trebuie se se chiarifice, daca avea, libertatea personala si vietiua supusilor Serbiei se va respecta in Turcia ori ba. Acésta spresiune sincera a regimului serbescu arata bine cum e pusciunca Orientului.

= Intreprindere mare in Ungaria. Se aude că ministrulu de fin. alu Ungariei Lonyay are de cugetu a trage den Dunare pana la Tisa unu canalu ce va impreuná Pesta cu punctul centralu de comerciu alu Tisei, Sol-nocu. Executarea acestei intreprinderi — audie „Debatte“ din funte securu — se va predá bancei de creditu din Ungaria. Intreprinderea se va intemeia pe actiuni si regimulu si-ar fi datu degiaj invoire a primi unu numeru insem-natul de actiuni, inviodu-se totodata a observá modalitati de ascunere celor'a de la mai multe cladiri din Cislaitania.

= Mintiuni vecchi cu cursu nou. „Pesther Corr.“ si dupa ea cele latte foi niem-tio-unguresci reproducu din Sibiu sciresa că s'a priodis acolo unu emisariu din Bucuresci Capitanescu, care umblá sub nume de Constantinu Nicolescu. — Din fiasco de la Abrudu si din cecostantia că Candianu a fostu capitantu, se vedea deloc confusiunea care a provocat denou scornirile. Au pati'o odata ungurii cercandu emisari, si totusi nu se sflescu a-si mai aduce a minte de cele intemplete.

= Bol'a de vite. Referatele ce s'a facutu pana la 1 sept. despre stadiulu ciumei de vite arata că ca domnesce in Ungaria: in Jasi-gia si Cumana, in cottele Pesta, Bihoru, Aradu, Vesprimu si Siopronu.

= Banca de ascuratiune. La Sibiu se formata unu comitetu in a caruia frunte sta-advocatulu Ioane Péchy, cu scopu de a insin-iatia o banca de ascuratiune, a careia numire va fi „Transylvania“, si si-ar incepe aptivitatea cu unu capitalu de 150,000 fl. v. a.

Responsuri: Celor trei domni la Bas. In protocolele nôstre nu ve gasim, in persona ori de nume n'avem norocire a ve cunoscere, deci nu scim in asid causa pre ce ne-am poté basa. — Dlui I. B. in protopiatulu F. Vorbesci prè bine desi ceva prè lungu, inse nu potem publica daca nu ni spunu numele Dtaile. — Dlui Aradann I. in Kev. Corespondintele anonime si pseudonimi nu se potu luá in consideratiune. Trebuie se cunoscemu pre autorii corespondintelor. — Dlui Curtius: Pote l'ar gená pre micu candu va si mare de a ceea parerea nostra si ca se nu se publice. — Dlui G. A. la Temisiora. Respektivulu dnu S. de la telegrafu n'a fostu abonat, acuma reclamatiunea o consideram ca re-noirea abonamentului.

Nr. 68/867 scol.

Concursu.

Statiunca invetiatorésca din comun'a Cebza, in comitatulu Torontalului a devenit u-canta. Cu cadedra acésta sunt impreunate urmatóriele emoluminte: bani ga'a 120 fl. v. a. — grâu de pane 60 motie posionice, 4 stan-geni de lemn de focu, 8 stangeni de paie, 12 £ de sare, 12 £ de lumine, 1 centonariu de lardu (clisa) si cortelu liberu.

Doritorii a ocupare statiunea numita sunt avisati recursele loru bine instruato cu docu-mintele necesarie, adresate catra venerabilulu

consistoriu din Caransebesiu, si mai departe pana in finca lunei septembrie a. c. la subscr-sulu in Ciacova a le transpune.

Ciacova 20 aug. 1867.

Ioanu P. Sêimanu, m. p. protop. adm. si directoru scolastic (1—3)

Anunciare.

Subscrisulu dupa consultarea si la pofti mai multor romani din Buda-Pesta, Uragia, Banatu si Transilvanie, am deschis mai ver-tosu in interesulu publicului romanu, cancelaria advocatiale in Pesta, strad'a „Naca alba“ (Weisse Schiffgasse) nr. 2, etajul 1.

Facendu asta cunoscutu, se recomenda onoratului publicu romanu, cu stima profunda.

Pesta 29 aug. 1867.

Florianu Varga m. p. advotatu in dreptu privatu si cambiale.

Publicare.

Prin gratiosulu intimatu a premaritei Locutentinti reg. m. din 13 nov. 1866 nr. 12816 incuviintinduse pentru opidulu Lipova (Lippa) dreptulu, ca tergiul de tiara fostu hotarit pre 20 aug., care inse pen-acum nu s-a tinutu sesi stramute pre 20 sept., carele din cauza ca in acea di e serbatorea „st. Maria mica“ se va tine in anulu acesta in 14, 15 si 16 sept.

(2—3)

Josifu Bán, jude opid.

Fabric'a cunoscuta si bine provediuta de scamine de paie si trestia

alui

Mateiu Sosna,

in Viena,
Fünfhaus, Feldgasse nrul 317,
si recomenda deosebitu scaminele incoviate de trestia, cu pretiu forte moderatu.

(1—3)

Cursurile din 6 sept. 1867 n. sér'a.

(dupa arstare oficiale.)

	bani	marf.
Imprumutele de statu:		
Cele cu 5% in val. austr.	52·80	52·50
" contribuitionali	58·50	58·70
" năou in argint	88·90	89·10
Cele in argint d. 1865 (in 500 franci)	80·—	80·50
Cele nationali cu 5% (jan.)	66·50	66·70
" metalice cu 5%	57·80	58·
" maiu-nov.	59·40	59·60
" 4½%	49·25	49·50
" 4%	43·75	44·—
" 3%	82·90	83·10
Efepte de loteria:		
Soritate de stat din 1864	76·70	76·90
" " 1860/1, in cele intregi	84·80	85·—
" " ¼ separata	89·25	89·75
" 4% din 1854	73·50	74·—
" din 1839, ¼	139·50	140·—
" bancile de credit	127·40	127·60
" societ. vapor. dunarea cu 4%	85·—	86·00
" imprum. princip. Easterhazy à 40 fl.	97·—	100·—
" Salm	29·—	29·50
" cont. Palfy	24·75	25·25
" princ. Clary	24·—	25·—
" cont. St. Genois	22·—	22·50
" princ. Windischgrätz à 20	17·—	18·—
" cont. Waldstein	18·50	19·50
" Keglevich à 10	12·—	12·50
Oblegatiuni dessarcinatore de pamant:		